א שמועס ביים שבת טיש

להערות והארות התקשרו בדוא"ל: vortofshabbos@gmail.com

פרשת

תרומה

• לימוד מהפרשה

ועשית עליו זר זהב סביב

זר זהב- והוא סימן לכתר תורה (רש"י)

אמר רבי לוי: דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מקום ארון אינו
מן המדה (מגילה י ע"ב)

די ארון העדות איז געווען ארומגענומען מיט א קרוין וואס איז א סימן לכתר תורה. וואס מיינט דאס כתר תורה ? חז"ל זאגן אונז מקום ארון אינו מן המדה - די ארון האט נישט פארנומען קיין פלאץ - דאס הייסט אז די גאנצע קדשי קדשים ווי די ארון איז געלעגן איז ברייט 20 אמות, די ארון ליגט פונקט אינמיטן און איז ברייט 10, אויב אזוי וואלט געדארפט זיין פון יעדע זיין 5, (5+10+5=20). למעשה איז פון יעדע זייט געווען 10 אמות ! דאס איז א נס וואס א מענטשליכע שכל קען זייער שווער אראפשלינגען. פארוואס האט דאס אויסגעפעלט ? וואס איז געווען העכער די ארון, צווי כרובים מיט אויסגעשטרעקטע הענט, וואס איז די פשט ? ס'איז דא א באקאנט ווארט, איינע פון די טמנ'ע פייגלעך הייסט "חסידה", פארוואס הייסט דאס אזוי ? ווייל עס טוט "חסד" מיט די חבר'טעס, אויב אזוי אז ס'איז אזא וואוילע נשמה און ס'טוט חסד פארוואס איז די חסידה א עוף טמא ? ווייל עס טוט נאר חסד מיט די חבר'טעס, נישט מיט קיין פרעמדע... א קרוין איז א פונקטליך רינדעכיגע זאך, אויב איין זייט שטעקט זיך ארויס מער ווי די צווייטע וועט עס אויסקומען קרום. דאס הייסט אז כדי ס'זאל זיין א שיינע קרוין דארף עס זיין גלייך פון אלע זייטן. דער ארון איז געווען ארומגענומען מיט א זֵר זָהָב-קרוין. **די ארון שטעלט אוועק די יסוד אז אלע סארט אידן זענען א חלק פון די קדשי קדשים.** און נאר אזוי איז דא א שיינע קרוין און א גאנצע לוחות. אמאל הערט מען איינעם זאגן איך קען נישט סובל זיין די חברה, איך קען נישט ליידן די... וועז איינער פארנעמט פלאץ נעמט דאס אויטאמאטיש אוועק פלאץ פון א צווייטן. אויב שטיי "איך" דא אויף דעם פלאץ איז נישטא קיין פלאץ פאר דיר. כדי צו קענען דערהייבן איעדער איינער, אלע סארט אידן, מוז זיין א ארון וואס נעמט נישט אויף קיין פלאץ פאר זיך, ממילא איז דא פלאץ פאר יעדער איינער.

א אמת׳דיגע איד דארף קענען פארנעמען אידן וואס טראכטן און פירן זיך אנדערש פון אים. מ׳דארף קענען פארנעמען אפילו אזעלכע וואס קענען נישט פארנעמען קיין צווייטן...די כרובים האבן אויסגעשטרעקט די הענט דער פון די זייט און דער צווייטער פון די זייט, פון איין עקסטרעם צום צווייטן. אלע סארט דרכים און אלע נוסחאות, מנהגים, אלעס איז אין קדשי קדשים. אלע "מינע" אידן האבן דארט א שורש. וועו א איד קען יעדן דערהייבן איז א סימן אז ער איז מחובר **מיט די עכטע תורה פון קדשי קדשים.**

ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים

א"ר ירמיה משום רשב"י כל המצות כולן אין אדם יוצא בהן
אלא דרך גדילתן שנאמר עצי שטים עומדים דבר אחר עומדים
וכו׳ שעומדים לעולם ולעולמי עולמים (סוכה מה ע"ב)

די גמרא זאגט אז מ׳דארף טוהן מצוות, למשל נעמען די ד׳ מינים אין די האנט די וועג וויאזוי זיי וואקסן, דאס הייסט למשל די לולב דארף מען האלטן פון אונטען ארויף אזוי ווי עס וואקסט, אויב מען האט איבערגעדרייט די אויבערשטע שפיץ אויף אראפ איז מען נישט יוצא. פון וואו לערנט מען דאס ארויס ? פון אונזער פרשה ווי מ׳בויט דעם משכן. עצי שיטים "עומדים", די וועג וויאזוי ס׳וואקסט ארויס פון דער ערד. מיר ווייסן אז די משכן איז אין יעדער איד, וואס איז דאס נוגע פאר אונז ?

דא ליגט א געוואלדיגע יסוד אין עבודת השם: א מענטש דארף דינען דעם באשעפער לויט די אייגענע נאטירליכע געפיל. מ׳דארף טוהן די מצוות אין א נאטירליכע וועג-דרך גדילתן, יעדער איינער לויט זיין מדריגה. ס׳איז דא א באקאנטע מימרא פון דער רבי ר׳ זושא זי"ע, אין הימל וועט מען נישט פרעגן פארוואס ביסטו נישט געווען משה רבינו, מען וועט פרעגן איין קשיא: פארוואס ביסטו נישט געווען "זושא".

די גמרא פארציילט אז מר עוקבא האט געזאגט: לגבי די ענין בין איך אנטקעגן מיין טאטע ווי עסיג איז אין פארגלייך צו וויין (דאס הייסט אסאך וויניגער חשוב), וועלכע זאך ? אז מיין טאטע האט געגעסן היינט פלייש, פלעג ער נישט עסן מילעכיגס ביז מארגן אזא צייט, 24 שעה. אבער איך טאמער עס איך פלייש, אין די נעקסטע סעודה עס איך שוין מילעכיגס. פארוואס זאגט מר עוקבא אז ער איז אזויפיל וויניגער פון טאטן ? אויב איז עס אזא חשובע זאך, זאל ער עס נאכמאכן, פארוואס ווארטסטו נישט אליין 24 שעה ? די תירוץ איז אז מ׳דארף האלטן דערביי, אויב בין איך נישט אויף די מדריגה גיי איך עס נישט נאכמאכן, ווייל דעמאלטס איז עס שקר און שקר אין לו רגלים.

די גמרא זאגט (ברכות לה ע"ב): ר' ישמעאל זאגט הנהג בהן מנהג דרך ארץ, מ'דארף ארבעטען אין ברענגן פרנסה און זיך פירן בדרך הטבע. זאגט אויך דעם רבי שמעון בן יוחאי: אפשר אדם חורש בשעת חרישה וכו' תורה מה תהא עליה, אויב מ'וועט זיין פארנומען מיט די ארבעט, ווען וועט מען לערנען ? ר' שמעון האלט אז מ'דארף זיצן אין לערנען אין זיך אינגאנצן פארלאזן אויפן אייבערשטער. אמר אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן, אסאך האבן געטון ווי ר' שמעון און ס'האט זיך נישט אויסגעארבעט, און אסאך האבן געטון ווי ר' ישמעאל און ס'האט זיך יא אויסגעארבעט. זאגט דער תולדות יעקב יוסף **בשם רבינו הבעל שם טוב: אסאך האבן "געמאכט" אזוי ווי רבי שמעון בר יוחאי אבער נישט פון הארץ ארויס, נאר סתם נאכגעטון בפועל און וועגן דעם האט עס נישט געארבעט.** סתם נאכמאכן ווען מ'איז נישט דערביי טוט עס גארנישט אויף. אסאך האבן געטון ווי ר' ישמעאל און עס איז יא געלונגען ווייל זיי האבן געטון לויט וואס זיי האבן געהאלטן דערביי.

וועגן דעם שטייט די נקודה מרומז אין עצי שיטים "עומדים", אויב איז עס נישט דרך גדילתן האט דאס נישט קיין קיום און עס קען נישט שטיין. אויב טוט מען יא כדרך גדילתן איז עס **עומד לעולם ולעולמי עולמים!**

• הלכה

שאלה: פארוואס מעג מען אריינלייגן לאקשן אדער קניידלעך, ארבעס אין א הייסע טעלער זופ (אפילו כלי ראשון), איז עס נישט קיין פראבלעם פון בישול ?

תשובה: עס איז מותר ווייל "אין בישול אחר בישול" בדבר יבש, און די ביסל וואסער אויף די קניידל איז בטל.

• מעשה

שומר מצוה לא ידע דבר רע

פארציילט א עלטערער איד א וואונדערליכע געשיכטע וואס איז פארגעקומען מיט זיין טאטע: מיט אסאך יארן צוריק איז זיין טאטע געווען א קאנטראקטער אין א שטאט אין ארץ ישראל, ער האָט געבויט די ערשטע צוואנציג הייזער אין דעם שטאט (א גרויס פירמע מיטן נאמען "סולל בונה" האט געבויט דארט אין די זעלבע צייט פינעף און צוואנציג הייזער). זיין טאטע האט געוואוינט דעמאלטס אין די שטאט יפו. די גרעסטע 'אינוועסטמענט' איז געווען "צעמענט" ווייל מ'האט עס געדארפט אימפארטירן פון חוץ לארץ.

איינמאל האט ער באשטעלט א גרויס סומע צעמענט. די 'ארדער' איז אנגעקומען אויף א פרייטאג אינדערפרי אין אפענע 'קאנטעינערס'. אום פרייטאג נאכמיטאג, ווען דער צעמענט איז שוין געווען ביי די 'קאַנסטראָקשן סייט' און די ארבעטער'ס זענען שוין אהיימגעגאנגן קיין יפו, זענען די הימלען געווארן פארטונקלט אין ס'האט אויסגעזען ווי יעדע מינוט גייט זיך נעמען גיסן, די צעמענט ליגט אין אפענע 'קאנטעינערס' און אויב דער רעגן גייט אראפקומען וועט אלעס קאליע ווערן, די ארבעטער'ס האבן אים מסביר געווען אז ער האט נישט קיין אנדערע ברירה צו ראטעווען זיין געלט נאר אז ער וועט יעצט פארן דארט מיט וועגעלעך אנגעלאָדענט מיט ברעטער און עס צודעקן. אבער אזוי ווי ס'איז ערב שבת און ס'איז א גרויסע ארבעט, איז נישט מעגליך אז די ארבעטערס זאלן נישט מחלל שבת זיין ה"י.

דער איד איז געווען א ירא שמים, און האט דערקלערט: איך פארקויף נישט די שבת פאר די וועלט! און קיין איד זאל נישט מחלל זיין דעם שבת פאר מיר. פרייטאג צונאכטס האט זיך טאקע גענומען רעגענען שווער, אזוי אז עס איז געווען קלאר אז די גאנצע צעמענט איז פארפאלן און דערנאך. אבער דער טייערער איד האט געפראווען שבת מיט א לעכטיגע פנים, געזינגען זמירות ווי געווענליך, געלערנט חומש און רש"י, וכדומה.

מוצאי שבת נאך הבדלה האט זיין הארץ אנגעהויבן צו קלאפן, ווער ווייסט וויפיל געלט ער האט יעצט דערלייגט. ער כאפט א וועגעלע און פארט אריבער קיין יפו צום 'קאַנסטראָקשן סייט'. אבער ווען ער איז אנגעקומען ער איז געווען 'סורפרייזד' און זיך געחידוש'ט – די גאנצע צעמענט איז געווען גוט באדעקט מיט ברעטער און שטיינער ! ער קען נישט גלייבן זיינע אויגן, ער טאפט די "נס" מיט זיינע

הענט. דער צעמענט איז טרוקן און גוט צו נוצן, ווער ווייסט, אפשר האט מען געשיקט מלאכים פון הימל צו היטן די צעמענט...

דערנאך איז געווארן באקאנט, אז די 'קאמפאני' סולל בונה האט טאקע געשיקט מענטשן צו צודעקן זייער צעמענט פעסער, אבער אין די טונקלקייט פון די נאכט זענען די ארבעטערס געקומען צו זיין 'קאַנסטראָקשן סייט' אנשטאָט זייער אייגענע פעסער... שומר מצוה לא ידע דבר רע.

א גוט שבת